

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului [Ló-
vészetosa], Nr. 6.

Scrierile nefrancate nu se vor
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii trimisi si nepublicati se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . 8 fl. v. *
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „
Prentu Romanii'a :
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru insertiuni :
10 cr. de linia si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separatu. In looulu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Reflessiuni

la articulu „Ce e de facutu“ allu Dlui Iosifu Hossu,
consil. supr. la curtea de comptabilitate.

— — — Quenam ista jocandi
Saevitia ?

Pentru ce voiesce ore care natiune autonomi'a
unei terre ? dieta de sine statatoria si regimu inde-
pendinte ? intreba D. I. H. si raspunde insu-si a)
pentru a danumetierrei incarea locuiesce. Dar' nu
este asié, faptele dovedescu contrariulu. Nomencla-
tur'a, dupa cum o intielege D. I. H., nu este eflus-
sulu necessariu allu autonomiei, si celle mai mul-
te terre autonome nu sunt numite dupa natiune,
asié d. e. Prussi'a, Austri'a, Boemi'a, insa-si Ungari-
a nu va se dice Magiari'a, ci cu totulu alta ce-
va (Ugri, Uhor, etc. este numire slovenesca si in-
semna munteni) dar' tierrele cu poporatiune de
nationalitate osebita, precum d. e. Elveti'a si insa-
si Transsilvani'a neci ca s'ar poté numi dupa de-
finitiuinea ce D. I. H. dá autonomiei. Deci nomen-
clatur'a ne fiindu atributu allu autonomiei, nu
insistemu a supr'a acestui punctu.

Autonomi'a, atátu dupa intiellesulu etimologi-
cu, câtu si dupa usulu juridicu si diplomaticu allu
cuventulu, este contrariulu dependentiei, este drep-
tulu de legislatiune (Selbstgesetzgebung), este ceea
ce dice si D. I. H. cu mai multe cuvinte dar' cu
mai puoina precisiune „pentru cá voiesce a fi dom-
na in tierr'a sa . . . dispune independente despre
tote affacerile salle. . . sangele si averea sa.“ etc.
Adeca D. I. H. dicundu „natiune“ presupune ca-
sulu candu impoporatiunea tierrei este omogena,
ca si in Itali'a, Franci'a, etc. seau cá nefiindu
omogena, intielege „natiune politica“ atunci sun-
temu de acord, cá-ci altmintrea cuvintele „dom-
na in tierr'a sa“ etc. n'ar avé intiellesu, neci chia-
ru dupa definitiuinea Dsalle.

„Cu potentia este acé'ta pentru Ruii d'in
Trans. ? Neci de cum !“ dice D. I. H. — Nu sciu
daca dsa raspunde la atributulu ce i placu a
da autonomiei in punctulu a) seau in genere.
La cellu d'antáiu nu se disputa, pentru cá lipsece
basea. Daca inse raspunde in genere si crede cá
pre aporatori autonomiei i-a topitu cu frasele au-
toritarie „avemu a luá in consideratiune fapte complinite, a
respectá pacte, convente si legi inca positive, cari a le igno-
rá nu este ertatu fára a ne espun: eventualitati, ca legile
asta-di sanctionate, mane se se nemicesca, ceea ce crede cá
DD. cav. ai autonomiei inca nu voiescu, in casu candu d'in-
sii inca cugeta constitutionalmente.“ — Se amagesce.
Acesta conglomeratiune de idei, atát'a incurcatura
de lucruri, ba se mai vedi. D. I. H. confunde au-
tonomi'a, dreptulu publicu allu Transsilvaniei cu
Approb. si Compilatele, cu legea uniunii si pre de
a supr'a cu celle doue legi electorali. Apoi nu e
mirare daca d'intr'acesta confusiune ajunge la ra-
tecit'a deductiune, cá restituindu-se autonomi'a s'ar
restitul necessarminte si celle noue plage alle Egi-
petului si apoi se pune si depinge sortea Rloru
d'in Trans. cu colorile prismatice alle approbate
loru si compilateloru. Tote deductiunile dara sunt
false, pentru cá deriva d'impresse false si toto da-
ta incurcate, confuse. Candu incurcarea si confusiunea
se face cu intentiunea de a poté scote d'in elle
deductiuni false, atunci nu se raspunde, eu inse acé-
st'a nu presupunu, ci credu cá incurcatur'a s'a
facutu fára de voia, prin urmare, spre a se lamui
lucrul, voiu cereá a descurcá celle incurcate.

Autonomi'a si independenti'a Transsilvaniei
nu este repusa, neci in Approbate si Compilate,
neci in celle doue legi electorali amentite de D.
I. H. ci in art. VI. 1791. „SS. Maj. agnoscere dignata
est, quod Transsylvania, vi solemnibus, suae declarationis glo-
riosae reminiscens imperatoris et Regi Hung. D. Leopoldo
I. a. 1688. d. 9. maii factae, et per alt. imper. et reg.
d. 17. iun. 1688. subseque vero anni 1691. d. 4. dec. elar-
gito diplomate acceptatae . . . eundem alt. imp. et ejus-
dem successoris, qua legitimos Hungariae reges in Prin-
cipes suos adoptaverit . . . eodem cum Hun-
garia imperii et successionis jure tenebunt, et velut pro-
pria habentem constitutionem nulli-

que alteri regno subiectam, juxta proprias
leges et constitutiones legitime confirmatas . . . gubernabunt.“
Si la inchiare „neque unquam juribus per se subsis-
tentis et ab alio regno independentis
Principatus Transsylvaniae derogare
aut praedjudicare posse.“

Autonomi'a Transsilvaniei stipulata aici si
prin Diplom'a Leopoldina, este osebita de legile
purcesse d'in acesta autonomi'a, fia mai nainte, fia
dupa aceste acte, — si este falsa, falsissima de-
ductiunea cá, pentru cuventulu cá in Dipl. Leop.
in 18 puncte se enumera specialmente drepturile si
immunitatile tierrei, intre acestea, vedi bine, dupa
starea de atunci a lucrurilor, si privilegiile castelo-
ru si a celloru trei natiuni coalisate in contr'a Ro-
maniloru, — ar' trebui se urmedie: cumca re-
stituindu-se autonomi'a tierrei, trebue neaparatu se
se restituie ci intregu aparatulu legiloru feudali,
ba insu-si actulu de conspiratiune si conjuratiune
allu magiario-sasiloru in contr'a Rloru ! Asemenea
filozofare nu s'a pomenitu. Si totu-si acestu argu-
mentu retortu este callulu cellu de bataia allu
Dlui I. H. ci allu magiariloru, cari cerca a infricá
pre romani cu necuratulu, numai pentru cá se se
lapede de autonomi'a patriei loru. Dar' ore Un-
gari'a, restituindu-i-se autonomi'a si independenti'a
constitutiunale trebuiá ca numai decátu se restitu-
tue si statu et ordines, privilegiile casteloru, insu-
si feudalismulu si se, desfiintie die legea electorale
d'in 1848 ? seau cellu puoinu se nemicesca totu ce
au facutu nemtii bine in tierra, d. e. catastrulu,
cállu ferrate, telegrafu, regularea riuriloru, nou'a
organizatiune a scoleloru si alte fapte de pro-
gressu si civilizatiune ? Ba, lumea ar' fi díssu cá
au inebunitu, si chiaru de ar' fi cercatu a face,
n'ar fi potutu, pentru cá spiritulu timpulu este
mai potinte decátu reutatosese incordari reactiuna-
rie. Ce e dreptu, ungurii, d'in nemarginit'a ura in
contr'a nemtiloru absolutisti, desfiintiaa legile nem-
tiesci, multu mai umanitarie de cátu alle loru,
dar' nu potura ignorá totu-si faptele si pastrara
multe d'in elle (conferinti'a curiale), ba de candu
dieta si-au inceputu activitatea si creedia meru
la legi, nu face decátu a imitá pre nemti, ma-
iestrii loru, cá-ci abié sciu alta ce-va (bine, reu)
decátu ce au invetiatu de la d'insii.

Restituirea autonomiei Transsilvaniei nu involve
dar' neci decátu restituirea legiloru assupritorie pentru
romani, d'in contra involve necessarminte drepturi ega-
li pentru romani ca si pentru magiario-sasi, precand-
du „uniunea“ nu recunosce egalitatea, pentru cá in
Ungari'a tote se escamotedia in folosulu elementu-
lui stapanitoriu, devenitula potere nu prin m-
erituluséu, ci prin m-
eritulu s'eu, ci prin m-
eritulu s'eu, ce se pare a le fi uitatu cu totu-
lu) éra in Transilvani'a sustiene privilegiile atátu
celle de caste (nobilitarie) cátu si celle natiuna-
li (a le magiario-sasiloru si sasiloru) si tote ace-
stea numai in detrimentulu Rloru, pre cari magiarii
i tienu asserviti si de sclavi politici ai loru si ai
sasiloru, chiaru si dupa „uniunea“ fortiaa, cu to-
te cá „uniunea“ érá, in gura loru, conditiune sine
qua non pentru drepturi egali. Le vedemu si le
vede Europ'a civilizata.

„Ce folosu ar' avé Ruii d'in aplicarea acel-
loru legi ?“ etc. intreba D. I. H. Nemica raspundu
si eu cu Dsa, si concedu cá sortea Rloru ar' fi
asié precum o descrie Dsa, dar' suppositulu fiindu
falsu, tote deductiunile sunt vorbe de giab'a, cum
dice tierranulu. Peccatu ! de ostenelele ce si-a
pusu D. I. H. pentru a demustrá lucruri ce ni-
mene nu i le contestedia, indata ce va fi admisu
falsele premisse.

Dar' „respectulu de pacte, convente, legi po-
sitive“, etc, dice D. I. H. — Ast'a-e ast'a. Aici
esse cuniulu d'in saccu. Vomu venturá acesta doc-
trina autoritaria, si absolutistica.

(Va urmá.)

Confederatiunea Latina.

Fra dieci anni l'Europa sara mezzo
cosacea e mezzo tedesca, se i nostri
uomini di stato non proveggano con
una politica più nazionale alle sorti
del paese e delle razze latine.
(La Confederazione Latina.)

De la inceputulu anulu trecut 1871, se publica in
Macerata in Itali'a, „La Confederazione Lati-
na“, Consede in Campidoglio, foia periodica politica,
scientifica, literaria, sub directiunea pre invetiatalu patriotu
italianu si latinu Brutu Amante, fiulu presiedintelui Curtii
de apelu, eruditulu autoru alu operei „Nuova Carta d'Euro-
pa“, cavalerulu Enricu Amante.

La Confederazione latina porta in
frunte emblem'a sempiterna a Latiniloru Aquila Romana cu
inscriptiunea in giuru: Itali'a, Franci'a, Spani'a, Belgi'a,
Portugali'a, Romani'a; é' de desuptu: „Vis unita fortior.“

Lovitur'a infricosiata ce Germanii neimpedecati de
Slavi detera Latinismulu in Franci'a, lovitur'a pregatita cu
maestria in cursu de o diumetate de seculu a resturnatu
ecuilibrulu de pana acum alu Europei si a implutu de grige
pre tote poporele latine, pana asta-di portatoriele civilizati-
ii in Europ'a.

Veduramu pentru prim'a data unu ministru francesu
proclamandu in Itali'a necesitatea aliantiei latine, de aseme-
nea pre generalulu italianu Cialdini in Spani'a; insu-si Ju-
les Favre nu vede altu midiloca pentru pacea lumei, pentru
esistinti'a poporeloru latine, pentru salvarea civilizati-
ii in faci'a germanismulu si slavismulu ce le amenintia, de cátu
alianti'a gintiloru latine.

Asta mare idea are in fine si unu organu in La Con-
federazione Latina.

Germanii si Slavii nu pentru prim'a ora cerca a lovi de
morte imperiulu latinu in Europ'a. Dar' numai loviroa d'in
urma, a fostu in stare de a desceptá si pre cei mai amortiti
d'in lumea latina.

Ideea confederatiunei latine nu e noua pentru Roma-
ni. Visulu primiloru apostoli ai Romanismulu in Oriente,
visulu lui Sincai, Maioru si altoru asemeni barbati d'in cen-
trulu Daciei lui Traianu pare cá in curundu se va realisa.
Si inca insainte de ivirea foiei italiene d'in Macerata, pre la
a. 1867, unu romanu propuse (mai antáiu Unitatea Latina
si unu Congresu panlatinu *) in faci'a periceloru ce ne ame-
nintiau, dar' cari nu toti le vedeau.

La Confederazione Latina e unu organu
esitu la timpu ce e neaparatu a se respandí intre tote gin-
tulle latine si mai cu sema intre Romani. Cu cáta sciintia si
inima vorbesce de pre toti si anume despre noi Romanii, fiii
cei mai departati si mai uitati ai Romei sempiternae, se va
incredintiá veri-cine d'in puoine câte voma estrage in cele
urmatoris :

I.

Intr'unu articlu intitulatu: Necesitatea Confede-
ratiunei latine in Europ'a, foia nostra italiana are-
ta cá o confederatiune a Statiloru Europei dupa imaginea
Statiloru Unite ale Americi, pre langa cá n'ar avé obiec-
tu, apoi nici e posibilu, cá-ci cum ai poté uni la unu locu
pre autocratic'a Rusia, parlamentari'a Britania, democratic'a
Franci'a, feudal'a si divini'a Germania s. a. ?

Confederatiunea totoruru Statiloru Europei la unu
locu fiindu deci imposibilu, nu remane in interesulu pacy
generali, de cátu ideea cátoru-va staturi séu confederatiuni
mai mari in Europ'a.

Pana in dilele d'in urma figurau cá Statu mari,
Rusi'a, Prusi'a, Austri'a si Anglita si pana mai eri
Franci'a.

Er' acum, Prusi'a a devenitu nu numai unu statu ma-
re dar' ea se afla pre calea sacra si triumfale de a absorbi
Statu mari si mici, prin imperiulu seu asupr'a Germaniei
intrege; imperiu constituitu in daun'a Poleniei, Danimarei
si a Austriei, si prin desmembrarea Franciei.

Positiunea e grea: asta-di Prusi'a e domu'a Europei.
Rusi'a e potinte; mai puoina cutediatoria, mai tolerante,
dar' inca potinte de ajunsu pentru aperiarea posesiunileru sa-
le maritime, e Anglita; Austri'a e slaba Franci'a sdrobota,
Oland'a, Elveti'a, Belgi'a, espuse Germanulu; Spani'a, Por-
tugali'a si Itali'a, incapabili fia-care in parte de a resiste
unei agresiuni germane.

*) Vedi unitatea latina de Vasile Maniu, publi-
cata mai antáiu in Romanulu si apoi si in carticica se-
parata.

Si aceste Statuti sunt slabe nu numai prin pucinetateea fortioru lor isolate de a-si aperi independintia in contra Germaniei; mai reu inca in contra Germaniei si a Rusiei. Dar sunt inca slabe, pentru ca inimiculu cu o abilitate admirabile scie semená desordinea morale in sinulu lor, si a le desbiná unele de altele prin promisiuni si amagiri. Austria degiá e obligata a tolerá domnia teutonica asuprá Europei. Prusia cërca a se viri in Italia prin incesi incurcaturele Papei.

Tierele si gintele latine remase singure si isolate in lume, cum se-si apere libertatea si independintia?

Ele nu pot se se constitua intr'unu imperiu cá alu lui Carlu-Magnu, si alu lui Vilelmu de asta-di. Imperiulu e autocratiá, e despotismulu, e resbelulu si concist'a. Imperiulu e imposibile intre Latini. Natiunile latine, spre marea norocire a civilizatií, au fie-care limb'a, istoria si literatur'a lor nationale, care au creatu si care reclama o vietia autonoma pentru fie-care in parte. Asimilarea nu e posibila de cátu la poporele germane strinse prin aceea-si limba prin aceea-si vietia organica, militara, prin aceea-si istoria comuna, si prin o órba supunere cátra ducii si principii lor. Acésta asimilare e un'a d'in cauzele reali ale puterei germane; ea prepara fatalminte pre Nemti a creá in centrulu Europei o dominiune care, in fiintia, nu va fi mai putienu autocratica de cátu acea ce reside la marginile Europei in Petropole.

Nu vomu negá cá acésta neasimilare a gintiloru latine, daca favoreza libertatea si civilizataea, ea inse nu-i maresce fortia; si numai legaturele morali si originile comuni nu sunt de ajunsu spre a fi potinti si respectati de vecini. Asié dara, fara a atinge cátu-si de putienu libertatea si civilizataea, e neaparatu a consolidá legaturile morali prin o definitiva si normale confederatiune a poporeloru latine.

Confederatiunile au fostu de a pururea slabe, dar' ele sunt ori cum mai bune de cátu izolamentulu; si apoi, de alta parte, daca ele sunt slabe pentru agresione, au o necontestata vitalitate intru aperiare. Si éta totu ce voimu noi in interesulu pacci universale, si, spre a face mai putienu posibile concist'a si resbelulu.

Sistem'a federale e cea mai favorabile pacci, pentru cá infrenéza pre staturile ce intra in liga, de a sará la resbelu contra altoru popore, si tiene in respectu pre straini de a aduce resbelulu in casa.

Confederatiunea latina e unu faptu nu numai gloriosu pentru Italia, necesariu pentru tote staturile latine, pentru equilibrulu Europei si progresulu lumei intregu, dar' dupa evenimentele d'in urma, confederatiunea latina investesce si caracterulu oportunitatii. In adeveru, trei semintie dominante sunt in Europa: semintia latina, semintia germana si cea slava. Bulevardulu semintiei slave este imperiulu rusu cu 66 milioane locuitori, cari voru cresce inca prin caderea Portiei Otomane, — cadere care, daca se mai pote intardiá, nu se pote impededá. Bulevardulu semintiei germane este imperiulu germanicu, care nasce cu putere, care daca asta-di numera 42 séu 46 milioane, ea mane, dupa indeplinirea unitatii germane, va numerá pãna la 65 milioane. Sè punemu casulu cá aceste doue imperie se voru aliá intre dinsele, ce se va alege de restulu Statuiloru Europei ce stau isolate fara nici o legatura intre d'insele? Sè nu uitámu, cá numai amenintiarea unei aliantie a imperiului rusu cu Prusia, a fostu de ajunsu spre a impededá tote cele-lalte Statuti ale Europei de a participá la resbelulu d'in urma.

FOISIORA

Darvinismulu si educatiunea

In unu tempu toti naturalistii erau de opiniunea, cá fia-care fiintia a esitu d'in manele creatorelui in form'a, in carea o aflámu pre pamentu, cu acelea poteri si facultati, cari le observámu la ele. In tempulu acelu-a, la scrutarea naturei atentiunea érá indreptata mai cu sema spre acele forme d'in imperati'a animaleloru si plantelor, cari se deosebeá un'a de alt'a prin semne caracteristice predominante; formele de mediu-locu inse, prin cari formele principale treceá cu incetulu un'a in alt'a, se desconsiderá cu totul, séu se treceá cu vederea. Formele principale se tieneá de specie nestramutabile, de tipuri, create de Ddiu asié pre cum sunt si vietuescu, si totu ce jace intre ele se considerá numai de jocu alu naturei, de unu ce nedemnu pentru atentiunea unui invetiatiu. Mai tardu apoi s'a inceputu a se practisá metodu contrariu, care s'a ocupatu mai alesu cu aceste forme de mediu-locu. Daca omulu aveá d. e. doue plante innaintea sa, cari la prim'a vedere se poteá deosebi cá specie de sine statorice, elu cautá in natura alte forme, cari semenáu incátu-va cu acestea, dar' prin unele semne neinsemnate totu-si se destingean.

Tote acestea, dupa asemenarea lor mai mica séu mai mare, se insírau intre formele principale, intre specie, si asié adese-ori se poteá statorí unu siru intregu de forme consangene, in care una forma principala, una specia, cu incatulu treceá in alt'a.

Prin acestu metodu de scrutare dispareámu speciile existente, tipurile vechie, si in loculu loru veniá una mesticatura frumosa de forme, cari se contopá un'a in alt'a. Ba invetiatiu au venitu la convingerea, cá in fapta nece nu

Asié dar' confederatiunea latina e necesaria si oportuna spre a ne asicuré de veri-ce atacu, spre a mantiené fie-carui Statu alu confederatiunei integritatea teritorulu nationalu, libertatea si independintia.

Asta-di confederatiunea latina se impune cá o esiginta neinlaturabile a vietiei civile a lumei; ea va deveni in scurtu o realitate, pentru cá numai ea pote risipi ingrigrile intemiate ale lumei, numai ea va inchide pentru lungu timpu portile templulu dienui. Janu in folosulu pacci si alu civilizatií Europei.

(Va urmá.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 15. fauru, 1872.

Vice-presedintele Béla Perczel deschide siedintia la 10 ore a. m. D'intre ministri sunt de facia: Pauler, Tóth Kerkapoly, Lónyay, Szlavy si Tisza.

Dupa verificarea processulu verbalu d'in siedintia precedentu, prosedintele comunica mai multe petitiuni juridictionarie, cari se trecu la comisiunea petitiunaria. Deputatii Bartolomeiu Szontágh, alesu in cerculu Rimaszécs comit. Gomoriu, si Demetiu Bonciu, alesu in cerculu Buteniloru, comit. Aradu, si-presinta literelle credentiale, cari se transmitu comisiunii verficatorie. Deputatii d'in Olahfalu si Nocrigu si-depunu mandatele. In cercurile vacante se voru publicá alegeri noue.

Carolu Bobory adreseza ministrulu de justitia doue interpellatiuni, prin cari intreba, daca are cunoscentia ministrulu despre impregiurarea, cá tribunalele recunosc inca si acum omagiulu ce-s'a delaturatu prin lege, si voiesce elu a pune capetu acestei nelegalitati? — Mai departe intreba, cá are de cugetu a delaturá diferentiele de salarie si rangu, ce esistu intre judii de la tabl'a regesca?

Paulu Hoffmanu, avendu in vedere, cá in tempulu d'in urma s'au infiintiatu mai multe reuniuni pentru inzestrarea casatorieloru; considerandu apoi, cá aceste reuniuni nu posedu altu fondu de bani, decátu solutiunile membriloru, cari voiescu a-si asicuré sumele de inzestrare, si cu tote acestea ele promitu acestoru membri unu cascigu duplu de la sumele solvite si inca in tempu de celu multu patru ani; considerandu, in fine, cá aceste promisiuni, ce nu se potu nici decátu implini, au de scopu a abusá de bun'a credintia si incredere a cetateniloru mai seraci si mai nepriceptuti si astfelu a comite cea mai mare siarlataneria, — intreba pre ministrulu de interne si pre celu de comerciu, agricultura si industria, cá nu cum-va sunt aplecati a numi o comisiune, carea se examineze organizatiunea si manipulasiunea acestoru reuniuni, éra pãna la inchierea investigatiunii se le opresca a mai primi membri noui?

Desideriu Gromon intreba pre ministrulu de comunicatiune, daca are cunoscentia, cá trecutori cáli ferate Alföld preste fluviulu Baciú, intre Gombosiu si Bogoiev'a, este nepractica si amenintia cu ruina comunitatile de pre marginele acestui fluviu, si cugeta dlu ministru a lua mesurile necesarie spre delaturarea acestui reu?

Adamu Lazaru inca interpelleza pre ministrulu de cultu si instructiune publica despre impregiurarea, cá auctoritatile militare au ocupatu in Alb'a-Iuli'a unu edificiu, care odinora a fostu proprietatea iesuitiloru.

In fine Stefanu Majoros reinnoiesce unele inter-

esistu specie constante in imperati'a animaleloru si plantelor, si cá conceptula formelor tipice au numai pretiulu, d'a ni usorá priceperea chaotelui naturei.

Acum inse se escá intrabarea: esitu-au ore tote aceste forme trasitorice, de midilociu si secundarie, tote aceste variatiuni infinite ale unei-a si acelei-a-si teme, nemidilocitu d'in man'a creatorelui? Responsulu a trebuitu se fia negativu, fiindu cá si in presinte sub ochii nostri se formeza asemenea jocuri noue, rase, a caroru producere, dupa esperintia, nu recere unu actu propriu de creatiune. Spre a aduce numai unu esemplu: To e speciale nostre de curechiu la vre-o 30 rase, se deriva, prin cultivare, de la una singura planta selbatega; si a nume, punendu-se in gradinele de legume intre relatiuni noue de esistentia mai, favoritoriesi mai varie, ea s'a desvoltatu in forme noue, cari au devenitu constante, si semenele lor caracteristice le trecu la urmatorii lor. cu alte cuvinte: d'in sementia producu plante asemenea lor; Relatiuni schimbate de clima si locu impreunate, pote, cu alte cauze secrete, potu deci produce schimbári si transformatiuni durabile in formele presente ale imperatií animaleloru si plantelor. Pre bas'a acestei esperiatie s'a enunciatu convictiunea, cá tote animalele si plantele pamentulu s'au produsu d'in pucine forme fundamentale prin variatiunea relatiuniloru de vietia si esistentia si prin ficarea si ereditarea semneloru si insusfriloru noue, si genialulu naturalistu anglesu, Carolu Darwin a aperatu acésta parere cu o astu-feliu de abundantia in contemplatiuni, incátu prin elu ea si-a primitu intemierea científica, si dupa elu numirea de Darvinismu. Alaturu-a cu elu au luptatu cu multu zelu invetiatiu anglesi Huxley, A. Lyell si naturalistii germani Vogt si Dr Haekel. Acésta invetiatura a lui Darwinu este epocala pentru scrutarea científica a naturei, ba ea ni infacisieza pamentulu cu tote cáte sunt si se misca pre elu in una lumina de totu

pellatiuni ce le-a fostu adressatu mai de multu ministrulu de comunicatiune, si intetiesce responsulu. — Interpellatiunile se presinta ministriloru concerninti.

Felice Luksch presinta unu proiectu de lege de pre stergerea regaliloru. Se va tipari si distribui.

Ladislau Szogyényi, raportorulu comisiunii petitiunarie raporteza despre petitiunea cetatii Pest'a, relativa la cartea funduaria. Comisiunea e de parere, cá esecutarea stricta prescrieloru cartii funduariae ar' causá mare confusiune in Pest'a; dreptu aceea, spre evitarea reului ce s'ar pot nasce, recomanda camerei, cá se faca dispusetiunile necesarie in asta privintia.

In urm'a acésta, Franciscu Deacu presinta unu proiectu de resolutiune, subscrisu de toti cinci deputatii Peste prin care ministrulu de justitia e insarcinatu a presinti in sesiunea acésta a dietei unu proiectu de lege, basatu pe principiulu, cá in nou'a carte funduaria se va induce acelu cá proprietariu, care a figuratu cá atare si in cartea funduaria de pãna acum; asemenea se voru induce in nou'a carte fund. tote posturile prenotate si intabulate, cari dup lege au inca valore. Pãna la aducerea acestei legi, cartea funduaria a cetatii Pest'a remane in starea actuala. — Proiectulu se va tipari si pune la ordinea dílei pre sambet (17. fauru.)

Ministrulu-presedinte Lónyay presinta conspectul manipulasiunii financiare in anulu 1867, socotelele de pãanii 1868, 1869 si 1870, raportulu curtii supreme de contabilitate despre aceste socotele, si observatiunile ministerulu la acestu raportu. Oratorele cere cá aceste acte se se tramitu comisiunii financiare. — Cestiunea este inse importanta si remane a se pertractá si decide in siedintia de sambet.

Contele Iuliu Szapáry, raportorulu comisiunii centrale, presinta raportulu despre legea de alegere. Se va tipari si pune la ordinea dílei pre siedintia de marti (2. fauru.)

Ales. Bujánovics presinta raportulu comisiunii pentru instructiune despre proiectulu de lege, relativu la infiintarea universitatii d'in Clusiu. Se va tipari si tramitu sectiuni.

Eduardu Kvaszay, presedintele comisiunii judiciarie V. comunica cá protestulu contra deputatulu Andr. Zsago, alesu in cerculu Margitei, s'a respinsu; numitulu deputatu se considera deci verificatu definitivu.

Ministrulu-presedinte c. Lónyay presinta articlu de lege sanctionati de Majest. Sa, si anume: despre votan recrutiloru pre 1872, despre rectificarea contingentulu armata magiaru, despre infiintarea a doue bataliione noue honvedsi si despre quot'a ce este d'a se luá dupa confinie militari. Articlu de lege se publica si apoi se tramitu camerei magnatiloru spre acelu-a-si scopu.

Camer'a trece la ordinea dílei si alege dieco membri in deputatiunea regnicolaria pentru cas'a parlamentulu.

Urmeza pertractarea afacerii baneci. Aug. Tréforiá cuventulu si, dupa o lunga motivare, presinta unu proiectu de resolutiune, dupa care ministrulu de finantie e te invitatu e se pune in atingere cu ministrulu de finantie d'incolo de Lait'a si in intielegere cu acestu-a se lucre a proiectu de lege despre modulu cum s'ar poté regulá cestiunea banale si acestu proiectu se-lu presinte legelativei, é pãna atunci se se ingrigesca, cá circulatiunea bancnotelor se cascige unu asemenea organu centralu in tiera, care, sub inspectiunea legale si control'a guvernulu magiaru se pot

noua. Lumea animaleloru si a plantelor n'a esitu d'in man'a creatorelui asié precum o vedemu acum innaintea nostra, ci ea a fostu cuprinsa in unu processu continuu de str. formare si stramutare. Relatiunile schimbate de esistent au desvoltatu insusfri, membre, organe noue, pre cari pretindeá lupt'a pentru a fi, pre candu insusfrile putienu necesarie, organele neeserceate, se nimceau si cu incetulu pãriau cu totul. Impregiurárilu si relatiunile faceau, aducea tote si ocazionaliu le luá éra cu sine. Ce asemenare intre legea desvoltarii lumei corporiloru si intre modulu de desvoltarii spiretulu omeneacu?

Darvinismulu arunca una lumina noua, surprindietori asuprá formarii spiretulu si a animei omulu, asupri crescerei.

Cugetarea, sentirea si vointia omulu inca sunt unu conductu alu atmosferei spiretuale si morale, in care vietuescu Sè lasámu se cresce unu copilu intre omeni restrinsi la spiretu si superstitiosu, si elu se va dedá a acceptá una legatura necesaria intre evenimente, inte cari nu esiste nici un legatura, si, dupa firca lucrulu, nece cá pote esiste, d. e. intre un visu siintre esirea unui numeru in loteria. Mintea sa va ajunge dibaci'a, d'a face d'in premise false concluse false, d. e. cá un anumitu numeru va esfi in loteria, pentru cá lu-viseza copilulu. Daca inse copilulu si-a petrecutu teneretiele intre omeni descepti si cu cugetare logica, atunci ueci una-data va veni in pusetiunea d'a face concluse, spre cari superstitiunea i intinde premisele, séu daca cade in elu de ore un d'in afara sementia superstitiunei, acea nu va aflá pamentu favoritoriu si nu va prinde radecina in mintea sa invetiata a cugetá dupa logica.

Va depinde deci numai de la atmosfer'a vietiei copilulu, cá deveni-va omu superstitiosu séu liberu de prejudicie. Séu: copilulu primesce inca d'in teneretiale sale frag

lucra independente. — Propunerea acésta se pune la ordinea zilei pre sîdinti'a de mane.

Sîdinti'a se redica la 12 si ¼ ore m.

Tribunalulu de arbitriu d'in Genev'a,

care amenintia a se dissolve, s'a intrunitu in 15. dec. an. trec., conformu pactului de Vasingtonu, inchiaiatu in 8. maiu an. tr. Nu va fi fara interesu a aduce urmatoriele la cunoscenti'a on. cetitori.

Tribunalulu constã d'in 5 membri. Pentru Angli'a: Alessandro Cockburn, cancelarulu reginei si primulu jude alu Angliei. Pentru statele unite americane: Carolu Francis Adams, fostu consulu in Londr'a. Pentru Itali'a: cont. Selpis, senatoru si unulu d'ntre cei mai insemnati juristi ai Europei. Pentru Elveti'a: Iacob Stämpfli, fostu presiedinte alu federatiunii elvetiane si de presinte consiliariu de statu. Pentru Brasili'a: bar. Itajuba, consulu brasilianu la Parisu.

Fia care guvernul e reprezentatu prin unu aginte investitu cu plenipotencia absoluta. I. C. Bancroft Davis, pentru statele unite, secretariu alu comisiunii miste de Vasingtonu, represinta Uniunea. Lordulu R. H. Tenterden pentru Angli'a, secretariu alu comisiunii miste de Vasingtonu, reprezenta Britani'a-Mare. Arbitrii au alesu pre Aless. Favrot d'in Bern de secretariu alu tribunalulu.

Gravaminile americane sunt concipiate de Bancroft Davis si contra-gravaminile englese de lordulu-cancelariu Hartherley, lordulu Tenterden si Mountagn Bernard, profesor alu dreptului internationale d'in Oxford si unulu d'ntre membrii comisiunii miste de Vasingtonu. In Genev'a se se fi convoitu cu totii, ca inainte de lun'a lui Iuniu se nu se tiena alta conferintia, daca vre-unulu d'ntre agenti nu va poffi una convocare generale.

Conformu conventiunii, schimbarea reciproca a actelor d'in partea ambelor poteri litigante se se intemple in lun'a lui Aprile, dar' cu tote acestea secretariulu e impoternicitu a primf inca acum'a documentele. Roundell Palmer, fostu avocat general sub conducerea lordului Palmerston, e consiliariulu guvernului Angliei si Caleb Cushing, fostu consiliariu general alu Uniunii, Wilhelmu Everts si Morrison Vaite sunt consiliarii guvernului americanu. Acces-tia se afla acum in Parisu. Afara de ace'a pactulu impoternicesce partidele, a aduce si argumente verbale despre punctele indegetate de arbitri.

Clusiu, 10 februaru 2872.

Dle Red! Indata dupa ce ati publicatu numele nou-numitiloru judi reg. de la prefectur'a Clusului, fiindu ca intre amintitii judi, ca romani ati binevoitu — pote d'in ero-re, — a pune si pre unu Dorgo Albert, Lázár György si Simon Vikol, — mi propusei a ve incunoscintia, ca mai susu amintitii nu sunt romani, respective nu voiescu neci se audia de numele romanescu. Pentru acum fia destulu atãta, ca celu d'antãin e fiulu repausatulu Dorgo Gábor, fostu cons. scolasticu romanu, care inainte de 48. au scosu sabi'a contra unui magiaru pentru ca l'au numitu o lã h, romanu, si care cu limba de morte au lasatu, ca preotu romanu se nu-lu immormenteze; alu douilea e unu magiaronu; alu treilea e unu armeanu magiarisatu de aici — dupa cum spunu s'a machnitu candu au auditu, ca l'ati pusu intre romani. Nu

de, exemplu reu de la acei-a, cari i sunt mai aproape, cari au autoritatea cea mai mare pentru elu, de la parenti; vede pre pintele, ca fura; aude pre mam'a aperandu fortulu. Nu se va intari ore atunci cu incetulu in inim'a cea frageda a copilulu massim'a lui Licurgu, ca a furã e ertatu, si numai a fi prinsu este punibilu? Copilulu, preste totu, nu face inca deosebire intre alu meu si alu teu, tinde si pretinde totu ce vede; acum daca nu i se imprima in memoria conceptulu despre proprietate, daca nu-si insusesce ide'a, ca proprietatea a totu ce produce pamentulu si diliginti'a omului, trebne se fia legata de mâni solide, elu devine unu comunistu practic.

Totu atmosfer'a cea morala, seu, mai bine d'fssu, immoral'a a fostu, in care a respiratu omulu in juneti'a sa ce eu incetulu l'a facutu lotru. Intre alte relatii de vietia, in societate cu omeni onorabili, sub campan'a de stiela a unei educatiunii morale si cu grige, elu ar' fi devenitu una fiatia de omenia si onorifica. Dupa parerea Darwinianilor, grumazulu girafei pentru ace'a s'a intinsu la una lungime atãtu de extraordinaria, pentru-ca a trebuitu se si iee nutre-mentulu de pre arbori forte innalti.

Er' lotrulu si-a cascigatu dibaci'a si datin'a de a furã, pentru ca n'a invetiatu a-si sustiene viati'a pre cale onorifica. — Selbateculu si-desvolta vederea si audiulu in modu necredibilu, pentru ca neincetatu le eserceza in persecutarea inimiculu si fugirea de elu, la venatu pentru a-si casciga nutre-mentu, in aflarea si evitarea animalelor rapitorie; prin acésti elu si-casciga instruminte mai perfecte si mai apte pentru lupt'a esistenței. Invetiatulu si-intaresce si otielesce memori'a si mintea in soldulu sciintiei si procura creeriloru sei mai desvoltati, mai finu si mai perfectu organisati, una arma mai apta pentru lupt'a pacinica dupa tesaurii cei mai pretiosii ai omeniei.

ne machnesce si supera pre noi, ca cei doi de mai susu pre cum si multi alti ca diusii, au trecut in caste straine, ei ne supera impiegiurarea, ca ei ca romani fure recomen-dati si in loculu romanilor celoru adeverati ocupa posturi onorifice. Apoi magiarii cu de acesti-a ni scotu ochii. Ce mai voiti, ni d'icu: eca aveti romani destui in posturi: u NN. nu-i romani?

Eu d'in parte-mi mai multu pretiuescu pre unu magiaru onestu, decãtu pre unu romanu renegatu. Ne mai supera pre noi aici si acea impiegiurare, ca precandu sperãmu ca D. ministru de justitia va denumi in cerculu Clusulu si vre-unu romanu d'ntre 4 judi, eca vedemu, ca ni se denumira toti patru magiari cari, fãfara de unulu, nu ni cunosc limb'a, nu se potu intielege cu poporulu romanu. — Pote D. ministru a engetatu, ca pre aici sunt numai magiari.

In cerculu Clusulu sunt 52 comune, d'ntre cari numai 13 sunt magiare, celea-lalte sunt mai totu curatu romane. Acum vine intrebarea, cum se voru intielege acesti judi cu atãta poporu romanu? cum voru luã protocoale romanesce cu partitele romane? cum voru dá resolutiuni si eutintie romanesce in sensulu legi facute de magiari? cum si cine va ceti si pertractã inca multe procese ale caroru acte sunt ptre romane? — luete in sensulu legi, cu partitele romane, romanesce, de fostulu jude sing. dlu Iosifu Popu, — fia-i disu spre onore — si cari au romasu inca nepertractate.

Abiè si-a inceputu agendele judecatori'a singulare de aici, si nenumerate plansori se audu d'in mai multe partii, ca respectivii judi nu se potu intielege cu poporulu romanu. pentru ca necum se scia scrie seu ceti romanesce, dar' neci vorbi nu sciu! apoi de protocoale, sentintie seu resolutiuni romanesce, apere Ddien? inzedaru te provocila lege, ca-ci te platescu cu unu „it nem tud senki olãbul.“

Dar' acum, dupa ce prin o recente ord. ministeriale tote transgressiunile trecu in sfer'a activitãtii judiloru singulari, — ca si sub absolutismu, — ce va fi cu poporulu nostru, care vine in mai aproape atingere cu judii singulari cari, necunoscundu limb'a poporulu, ce voru scif face? pentru ca eu credu ca voru dá de romani, cari in sensulu legi voru pretinde ca, atãtu protocoalele cu patitele romane se se iee romanesce, cãtu si alte resolutiuni, sentintie, se li se dee numai romanesce, ca-ci la d'in contra nu le voru primf, pentru ca nu-i deoblega legea.

La magistratulu de aici totu asemenea patim, de-si 4 mli romani — cu Feleaculu — sunt sub administratiunea politica, si tot-i si numai 4 haiduci romani avemu la magistratu. La actele romane, seu te platescu cu unu „it nem tud senki olãbul“, seu nu mai capetati neci unu respunsu, precum s'a intemplat cu protopopulu gr. cat. locale, ca la repetitele urdiorie, — fiesce romanesce, — parte in lucruri private, parte oficiose, neci pomana de respunsu. Eca cine sunt magiarii, cari se lauda si bucina in tota Europ'a, ca ei sunt liberali, loiali si drepti in tota privinti'a cu cele-lalte natiunalitati; eca pana unde merge fratietatea si egalitatea lor. Quo usque tandem. . .

Crasn'a, in ianuariu, 1872.

In 22. ian. s'a serbatu in Crasn'a la cas'a parochiala canuni'a Dsiorei Maria Dragosiu cu Dlu Andreiu Cosma, la care serbatoru s'a adunatu multime de romani si unguri d'in Selagiu si partile vecine. Pentru poporenii

Acolo minte ascutita, aici spiritulu ascutitu, si ambele s'au escigatu prin exercitiu.

Filosofulu Schopenhauer, atacatu fiindu in una ora ipocondrica de pessimismu, a pronuniatu parerea, ca crescerea e de pucina seu de neci una influintia a supr'a omului. Elu aci intru atãta avuse dreptu, incãtu liniile fundamentale ale natreului, bazele unei personalitati, nu se potu schimbã prin crescere. D'in unu omu, in care predomnesce plasticitatea, nu se va face neci una-data unu cugetatoriu abstrasu; sentinlu plasticu totu de-a-un'a v'a isbucni si se va luptã pentru a fi indestulitu. Totu asiè de putienu se va face d'in unu omu cu temperamentu sanguinicu, unu flegmaticu rece si cugetatoriu, de-si prin dieta spiretuala si fisica, prin abtinerere de la carne si vegetarisme se pote incãtu-va moia si linisce si unu temperamentu sanguinicu. Unu caracteru de egoismu pronuniatu, prin una asemenea crescere neci candu nu se va stramutã in unu omu cu abnegatiune si gat'a spre a se sacrificã. De comunu la crescere nu este vorb'a d'a nimici anumite insusiri caracteristice, ci a le conduce si prin desvoltarea altoru insusiri a li pune unu contrapondu folositoriu. Nu fia-care aplecare este neconditiunata rea, ci numai esagerarea, ea se nasce adeseori d'in frica, d'in pre multa pudore si onestitate.

Sè se escite curagiulu personalu seu se se instruiuze copilulu, ca e mai onorificu a-si marturisf peccatulu, decãtu a lu accoperi prin minciuna, si acésta va disparé. Neci una-data si neci unu omu cu minte nu va poté aprobã sistem'a cea dejositoria a multoru parinti si asiè numiti „crescutori“, cari prin bataie si cruditati vrèu se aduca pre unu copilu desmerdatu si reu pre cale cea buna, pre candu, d'in contra, acésta tratate escita in copilu numai cerbicosi'a si inderetnici'a, ba pote trage dupa sine si tempirea spiretuala a copilulu. Unei aplicari spre cascigu, care nu alege

omani d'in Crasn'a acésta a fostu d'i de bucuria si va remane pentru totu de un'a d'i de dulci aduceri aminte despre interesulu ospetiloru adunati in privinti'a cauzei nostre scolastice-besericesci. — Anume bravulu prentu alu nostru, Alexandru B. L e m e n i, dupa ce in comun'a afiliata, Horvatulu Crasnei, a facutu scola frumosa, acoperita cu tiegle, si-a pusu tota silinti'a ca si in Crasu'a se se face asemenea scola, corespundietoria legii de instructiune. Osteneleloru neintrerupte si intieptiunii prentulu nostru a sucesu ca se se redice scola d'in parati, inse abiè 360 suflete romane, ce sunt in Crasn'a, pre langa tote intaritarea poteriloru loru materiali, n'au fostu in stare a continua si a seversi scola. Serbatorii romane, despre care am facutu amintire mai susu, i-a fostu rezervatu a contribuf la acésta. D. Georgiu Popu, cunoscutulu nationalistu, in ser'a serbatorii, candu curgeã joculu, radica unu toastu, in care a desfasuratu si aretatu insemnetatea, ce la noi are asiè numitu joculu miresei, spunendu ca acestu-a dà ocaziune, ca nuntasii, in semnu de iubire catra miri, prin oferte se contribuesca la puerea bazei economice a nouei familie; apoi a spusu, ca mirés'a dilei inca voiesce a tiené acésta datina natiunale, inse ofertele ce i s'ar face, le daruesce pentru scola romana d'in locu. Toastulu nasiului mare s'a primitu cu insulfire si urari de fericire pentru mirés'a; s'a inceputu joculu, alu carui resultat a fostu, ca jocatorii rivalisandu in oferte, in o scurta diumetate de ora s'au adu-altu 58 fr. 30 cr. si 7 taleri. D. nasiulu mare a predatu acesta suma mie, esprimendu dorinti'a miresei, ca cu acésta suma se se continua edificarea scolei rom. d'in Crasn'a. Eu n'am intardiatu indata atunci a multimi pentru acestu ajutoriu; dar' credu a fi la loculu seu ca amintit'a sapta uobile se o aducu la cunoscenti'a publica si in numele poporeniloru romani a multimi nuntasiloru, cu deosebire nasiului mare, miresei si iubitului nostru prentu pentru ajutorulu, cu care au binevoitu a sucurge la edificarea scolei nostre. I potu asecurã, ca nici candu nu vomu incetã a li fi recunoscutori si ca cu poteri reinnoite vomu nesuf a ne face demni de buna-vointi'a Dloru, ce ni-au aretatu.

In numele poporenloru romani d'in Crasn'a

Vasiliu Ding'a,
curatoru primariu.

VARIETATI.

*(Sabiã istorica.) La administratiunea „Trompetei Carpatiloru“ in Bucuresci se deschide — in favorulu acestui diurnalu — o loteria de 1000 numeri, de câte unu galbenu numerulu. Loteri'a ofera trei casciguri, si anume: doue tablouri originali si o sabiã istorica. Primulu tablou represinta una scena ispaniola cu figure in dantiu nationalu, la marginea unei paduri, alu douilea: doi tauri in lupta, era sabi'a d'in scolulu XV., data de Regele Mathia Corvinu spatarulu Hisden, cu inscriptiune in littere de anru incrustate in feru sub figur'a gravata a Regelui si sub litter'a „Rex Hungariae“ in reliefu in feru:

MATTHIAS
HUNGARIAE
et BOHEMIAE
REX.

Acésta pre o parte, era pre cealalta parte, sub figur'a gravata a spatarulu Hizdeu, si sub litterele „pro merito“ in reliefu:

mediulocele spre indestulire si iè cea ce a doritu de acolo unde o afa, se se iè de ocaziune a-si face destulu in modu ertatu ca-ci pote d'in copilulu lacomu spre averi si rapace se va face unu negutiatoriu activu si intreprindietoriu.

Chiaru si insusirile demne de pretiuitu potu meritã vi-tuperare, daca se concede, ca ele se lucre neregulatu si fara vre-o consideratiune.

Asiè vitinlu e unu daru atragatoriu, dar' daca se face despre unu omu onorificu, atunci elu e de despretiuitu; omului numai atunci i este ertatu a fi glumeti, candu nu vatema vre-unu sentiementu moralu, ca-ci pietatea stã de asupr'a glumei.

Redicandu-se glum'a asupr'a pietãtii si conturbandu starea drepta intre poterile spiretulu si ale animei, ea comitte peccatu.

Inse chiaru in desvoltarea armonica a acestoru poteri consiste crescerea. In crescere nu e ertatu delocu a lasã ce-va de sine-si, trebne se fia regulate prin judecata si arte.

Copilulu nu afla gat'a relatiunile de esistintia, cari correspundu mai tare individualitati sale, ci acele trebue mai inainte se se creeze; in un'a si ace'a-si chilia de copii, adese-ori fia-care surculu de omu are trebuintia de alta atmosferã spiret uala, de alta dieta, fiindu-ca la unulu e de a infrenã inderetnici'a, la altulu a intari si impoteri una debila credintia in sine, s. a. Tote: modulu de lectura, recreatiunea, nutreirea, si tote recerintele, de la cea mai mare pana la cea mai mica, la crescere trebue se fia bine judecate si alese si ca ni s'a reimprospetatu cãtu se pote de viu acésta convictiune, este meritulu Darwinismulu.

M.CD.LXXV. STEPHANO HIZDEO M. SPATARIO MOLDAVIAE

(Processu scandalosus.) Diuarium „M. Al.“ inregistra scirea, ca in dilele aceste se va pertracta inaintea judecatorielor...

(Unu telegrama.) In 14 l. c. comunicatiunea telegrafica intre Pest'a si Neoplant'a a fostu inchisa una ora intrega...

(In Oradea-Mare) s'a tinutu in 8 l. c. una adunare, in care s'a cetitu si acceptatu proiectulu de statute despre infiintarea unui musen pentru comitatulu Bihoru.

(Tribunalulu de presa pestanu era-sisia aretatu dintii.) Joi in 15 l. c. s'a pertractatu inaintea camerei juratiloru pestani processulu de pressa...

Publicatiune.

Prin carea d'in partea subscrisului se aduce la cunosciinta publica cum-ca, in urna decisului in ministeriu regescu de comerciu si industria d'in anulu 1871. Nr. 12,810, comuna nostra „Gradisce“ („Ulpia-Traiana“), in tier'a Hatiegului...

Celu d'antau se va tiené in fia-care anu Sambet'a a doua dupa SS. Pasce ale romaniloru, séu in Sambet'a Mironositielu.

Alu douilea in 14/26 octomvre, séu in diu'a de „Cuvios'a Paraschiva“, premergundu la fia-care tergu cate 3 dile pentru vite cornute, cai, oi, capre, etc., fiindu rogati totli domnii comerciantu si maiestri a ne onora cu presintia Dloru...

Gradisce, 5. ianuaru, 1872.

Ioane Ianza, v.-protopopu Ulpibi-Traiaue.

Avisu.

Subscrisulu am lipsa le una concipientu in cauclaria-mi advocatiale, deci se cerca unu juristu absolutu, de nationalitate romana, care posiede si limb'a magiara.

Dotarea i va fi amesurata pracei ce o are in agen-dele advocatiale.

Adres'a va serví mie.

Siomcut'a-Mare, 10. fauru, 1872.

Basilu V. Indre, advocatu in legile comuni si cambiali.

Sciri electrice.

Leopole, 15. fauru. „Gazet'a Narodova“

se bucura, ca tote foiele d'in tierra respingtu elaboratulu sub-comitetulu, si eschiama insufletta. Noi potemu accepta si vomu invinge! Totu acelu diuaru ni anuncia ca positivu, ca clubulu poloniloru a decisu a retrage resolutiunea...

Constantinopole, 15. fauru. Ma rele veziru a promissu, ca cei trei episcopi bulgari esilati se voru reintorce in 10 dile.

Roma, 16. fauru. Toti ministrii, afara de alu esterneloru, sunt pentru revocarea lui Nigru d'in Parisu, cu tote ca Remisat a dechiaratu, ca de-si Gouard, care a fostu desemnatu pentru Rom'a, s'a numitu ministru francesu...

Bucuresci, 16. fauru. Dupa ratificare conventiunei callei ferrate, intemplata in 14. l. c. urmeza nemedilocitu acceptarea callei ferrate d'directorulu generalu Reinhart.

Burs'a de Vien'a de la 16. fauru, 1872.

Table with exchange rates: 5% metall., Imprum. nat., Sorti d'in 1860, Act. de banca, Act. inst. cred. vs Londra, Argintu, Galbenu, Napoleond'or.

Propriet., edit. si red. respundiet. : ALES. ROMANI

Tote ce nu convinu onor. p. t. cumpertoriu, séu se va reptim séu se va schimbá cu alte marfari; una doveda despre cea mai stricta soliditate.

UNA SINGURA PROBA ESTE DE AJUNSU

Spre a se convinge cineva despre pretiurile de totu effine ale objecteloru mai diosu insirate.

Tote marfurile se vendu sub garanti'a celei mai bune qualitati.

Una asemenea assortimentu de objectele cele mai noue, mai practice, precum si luxuriose, nu se afla in Vien'a; s'a portatu grige pentru tineri si bohrani, incatu pentru unu pretiu bagatelu se potu adá pre alesu prezentele cele mai frumoase si mai potrivite pentru domni si domne...

Estrasu de articli diferiti de cea mai noua fabricatiune.

Pielaria vienesa,

cunoscuta ca cea mai buna fabricatiune.

- Tase de mana pentru dame, cu coran de celulu, buc. cr. 65, 75, 90, fl. 1, 1, 30; d'in cea mai fina piele de chagriu... Cele mai noue punge de mana practice pentru dame... Portofolio practice, a cr. 60, 80, fl. 1, 1, 50, sortu pre-fiu...

- Celu mai mare assortimentu de albumuri pre-frumose: Pentru 25 portrete, bine-ornatu, cr. 60, 80, fl. 1, 1, 25... Album cu musica. Fia-ce album, candu se deschide, canta doue d'intro cele mai noue si placute piese...

- scriu d'in bronzu varnata, constatatari d'in 10 buctii... Depozitulu principalu de eloropi (strimb) pentru domne, domni si copii... Celu mai mare assortimentu de eventuale (receptorie) de ballu, tenisu si promenada...

- Objecte de toaleta pre-bune. Sapunu francesu cu diferitu miroauri, cr. 10, 15, 20, 30, 35, 40... Cosmetiques pre-fiu (fissurati) 1 buc. cr. 10, 15, 20, 25... Pomada de peru, sortu cea mai buna, cr. 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60...

- Neaperatu pentru domne. Una casseta universalu de toaleta pentru domne, mare, fina, polita, cu incalzituri, cu oginda si cu urmatoariu cuprinse: 1 buc. sapunu de toaleta... Spre asigurarea persoanei si a averii este neaperatu de treburila, a posesu una arma buna de aparru...

- Motto: Si marfa efina pote fi buna! Anuarie practice de pasunariu cu si fara esca, 1 buc. 20, 30, 40, 50, 60, cr.

- De mare trebuinta pentru domni. Casseta universalu de toaleta si de rasu, fina, cu incalzituri, cu oginda si cu urmatoariu cuprinse: 1 buc. sapunu de toaleta... Argintu de China cu una placa grosa, cea mai buna calitate, cu garantiu de 10ani... Lingure-Alpaca adeverate.

- Lingure-Alpaca adeverate. 1 duzina lingure de mancatu fl. 2.10, 2.50, 3.50 4.50, 5; 1 duzina lingure de cafea fl. 1.30, 1.60, 2.40; 1 buc. lingura de sosu supra, fl. 1, 1.20; 1 buc. lingura de lapte 45, 60 cr. Lingure de metalu argintiu, caii remanu totu albe... Garnitura (scann) anglesu pre-fina. 1 duzina, cu manuchie de lemn, fl. 3, 3.50; 1 duzina, cu manuchie de osu de sibolu, fl. 4.50, 5.50, 6; 1 duzina, sortu pre-fina, fl. 7, 8.50; 1 duzina, incanta de mizicuri (des sort), cu manuchie de lemn, sen coran de sibolu, fl. 2, 3, 4.

Candelabre [luminarie] de alpaca pre-fine.

- Incante de 4', 5', 6', 7', 8', 9', 10'. Pretiulu: 1 buc. 40, 50, 60, 70, 80, 90, fl. 1. Cele mai frumoase candelabre de mesa de bronzu florentinu... Lanterne de pasunariu pre-bune, forta practice, 1 buc. cu sticla orbitoria, cu un coran de lumina forta mare, cr. 60, 70, 80, cu orbitoria quadrupla fl. 1, 1.20. Telescope optice cu lina buna, cu carea se potu vedé objectele chiaru in departare de una diminetate mila. 1 bucata, cr. 40, 60, fl. 1, 1.20. Forte effine sunt garniturele de fumatu d'ia bronzu turnatu. Una porta-cigare, una consistoriu, unu anuaru si una pipa mica, frumoasa de sugari, d'in spuma pre-fina. — Totu la-calata numai fl. 1.50.

A. FRIEDMANN in Vien'a, Praterstrasse Nr. 26.

(10-12)